

Budapestre vonatkozó újságcikk

Osztályozás

725.091

Szerző: *K. cz. K.*

Hely

Cím: *Meghalt a Tabán — Éljen a Tabán*

Idő

"1922"

Forrás:

Személy

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Helyszám

MEGHALT A TABÁN — ÉLJEN A TABÁN

Május 1-én a sikátorok és kiskocsmák helyén megnyilik Európa egyik legszebb és legmodernebb és Budapest második legnagyobb parkja — Óriási tempóban folyik a városszépítés és fásítás munkája

Ötszáz földmunkás csákánya, ásója, kapája nyomán párafelhőkbe burkolózott szerda délelőtt a Váralja. A 40 katasztrális hold területnyi lebontott Tabán helyén megindult „Buda kertjének” kiépítése. Mire elvirul az orgona — a tervek szerint — a „romantika városa” helyén hatalmas pázsítszönyegek, bokor, fa, virág, gyermekjátzóterek, lubickolók és homokfürdők hirdetik: „Tabán — Kertváros”. A Nemzeti Újság részletesen beszámolt annakidején arról, hogy amíg a Tabán-fürdőváros felépülhet, a főváros ideiglenesen rendezni akarja a most még százalmasan kopár, kietlen területet. Az elhatározás után Szendy Károly polgármester utasította az illetékes ügyosztályt, hogy készítse el a tabáni park tervezetét. Huszonnégy óra sem telt bele s máris a polgármester előtt feküdt az ideiglenes terv, amely egyelőre csak tíz katasztrális hold területet parkosítana be.

A tabáni park teljes rendezésére két évet irányzott elő a főváros. Most egyelőre csak az alsóbb részeket parkosozzák és Király Kálmán tanácsnok elgondolása szerint a tíz hold terület parkosításának május 1-éig el kell készülnie. Néhány nappal ezelőtt már megindult a munka a park helyén. Kubikusok összetakarították a bontási munkák után maradt szemetet, elhordták a téglá- és maltertörmelékét, ugyanakkor hozzáálltak az egyengetés munkájához is. Szerdán délelőttre annyira előrehaladt a munkájuk, hogy megkezdhetők a kijelölt földterületek fölcákányolását, illetőleg feirásását. A föld kérge sok helyen *hét-nyolc centire meg volt még fagyva*, az első tavaszi napsugártól csak a legfelső rétegek engedtek fel.

Ötszáz munkanélküli dolgozik...

Az ingujjra vetkőzött munkások csoportjait kíváncsi embertömegek veszik

körül s a kubikusok alig győznek válaszolni kérdéseikre. A munkásokat már jó pár héttel ezelőtt toborozni kezdték Szendy Károly polgármester parancsára. *Ötszáz munkanélküli jutott most néhány hónapi kenyérhez.* Csütörtök délelőtt megkezdik a kisvasút sineinek lefektetését egészen a Czako-utcai dombig, ahol ugyancsak szerdán délelőtt megkezdődött a földkitermelés. A Czako-utcai dombot teljesen levágják a környező talaj szintjéig s a kitermelt kitünő termőföldet szórják széjjel a parkosítandó területekre. Hatalmas társzekerek és teherautók szállították szerdán egész délelőtt a helyszínre a lórékat, melyek mellett az egyengetési munkálatokat két csapat egylovas körden bonyolítják le.

Az eredeti elgondolás szerint — hogy minél hamarabb zöld legyen a lebontott terület — lucernával akarták bevetni az egész Tabánt, amelynek nagyon rossz a földje, rengeteg salétrom, mész és kőtörmelék keveredett a földbe. A lucerna kevés gondozást igényel, hamar megsűrösödik és a legüdebb zöldszinü pázsítot lehet belőle kitermelni. Hosszu tanácskozások és viták után végül is a parkosítás terve győzött. Elvetették ezt a tervet, hogy lucernát ültessenek a Tabán helyére, pedig már a negyven hold területhez szükséges vetőmagot be is szereztek. Most azután ezt a nagy mennyiségű lucernamagot a főváros más üzeménél fogják felhasználni.

Avarból gyermekparadicsom

A ferencvárosi pályaudvarra egymásután érkeznek a vagonok, amelyek a Tabán parkföldjének megjavításához szükséges gombatrágyát szállítják. *Nyolcvan vagon gombatrágyát* fognak felhasználni a tíz holdnyi terület parko-

sításhoz. A gombatrágya ugyanis a leg hamarabb termővé teszi a szikes talajt.

A Czako-utcai domb földje, amellyel keverni fogják a gombatrágyát, tulajdonképpen maga is humus, mert évtizedek hosszú során falevél és szeméthulladékokból gyűlt össze. A Tabán-parkvárosnak, mire teljesen elkészül, északon és délen a Naphegy és Attila-utca, keleten és nyugaton a Hegyalja-ut és a Szent János-tér lesz a határa. Olyan hatalmas gyepterületei lesznek, mint a Népligetnek s ezzel Budapest második legnagyobb parkja lesz. A kertészeti és parkosítási munkálatokat a fővárosi kertészet végzi Morbitzer Dezső kertészeti igazgató mindenre kiterjedő figyelmével és irányításával.

A tervek szerint három részre fog tagozódni a tabáni park: egy alsó, *sík területre*, egy középső, *lankás gyeprészre* és egy, legfelső, *mesterséges sziklával kiképzett dombos részre*. A régi Bethlen-udvartól balra építik meg a *gyermekjátzótereket*, a *lubickoló* és a *homokfürdőt*, amellyel újabb üdülőlhely nyílik meg a főváros szegény gyermekei számára. A Bethlen-udvartól jobbra eső részt látképserüen képezik ki. A Gellérthegy felé *40 méter széles lépcsős ut* fog vezetni. Ezenkívül még *30 ut* fog felvezetni, ugyancsak lépcsőszerűen kiképezve a Gellérthegyre. És hogy az utak ne legyenek fásasztók fölfelé, hogy kényelmes sétánt legyen valamennyi, négy-öt lépcsőfokonként *pihenőhelyeket* létesítenek. A Hadnagy-utca és a Keleti-utca találkozásánál ugyancsak hatalmas játszóteret állítanak fel.

A tabáni park Európában ugyszólván egyedülálló lesz: *három égöv flóráját* fogja egyesíteni magában a negyven holdnyi terület. A sík részekből gyen-

tablákat képeznek ki és *alföldi növényekkel* ültetik tele, míg a lankás részeket a forró napot és a sűrű *párát kedvelő bokrokkal, fákkal* és növényekkel parkosítják. A teljesen meredek és domszerű darabokat mesterséges sziklákkal *szakitják meg és sziklanövényekkel*

kel kertesítik. Valahol ezeken a részen fogják felállítani Budapest legnagyobb *japán kertjét* is.

A romantika is megmarad

A tervek elkészítésénél vigyáztak arra is, hogy megmaradjon valami a tabáni romantikából. Így nem kerülnek lebontásra a *barlangpincék* s a *borpincék* sem. Ezek megmaradnak. Ezek tetejére és környékére a sötét, hűvös helyeket kedvelő növényeket, mohát és páfrányt fognak ültetni. A főváros vezetésének elgondolása az volt, hogy *minél több zöld fa, bokor kerüljön, hacsak ideiglenesen is a lebontott Tabán helyére*. A park kiképzésénél vigyáztak azonban arra, hogy ha közben szálloda vagy fürdő épül a Tabánban, az elveszített földterületek ne sértsék meg az egész park egyöntettségét és parkszerűségét. Azokat a tereket, melyek minden bizonynyal a későbbi évek folyamán is megmaradnak parknak, évelő és idénynövényekkel ültetik tele. Ugyanigy fogják parkosítani a Naphegy-utca fölötti, a Hegyalja-ut és a Citadella közt fekvő területet is később.

A parkhoz szükséges növényeket, bokrokat és fákat, valamint az exotikus növényeket is a *vároosi kertészetben termesztik*. A főváros kertészetének ez a legnagyobb munkája az 1935-ös idényben. Amennyiben az időjárás kedvezni fog és nem lépnek fel különböző nehézségek a parkirozás körül, úgy *május 1-ére megnyitják a tabáni park első tizholdnyi területét*. A megnyitásra már meghívót kaptak a főváros elemi iskolái.

A további program

A tabáni parkmunkálatoktól függetlenül nagyon sok új park létesítését és fásítását vette fel *Király Kálmán* tanácsnok ezidei városszépítő programjába. Így még az idén elkészül a park a *régi tabáni temető helyén*. Az ősz folyamán hozzáfognak a XI. kerületi *Lenke-tér parkosításához*. Elkészítik a *Gellért-hegy déli lejtőjének parkját* is, amely a nyáron már teljes pompában fogja gyönyörködtetni a kirándulókat. Ugyancsak hatalmas park készül a városmajori templom körül is. A tavasz, de legkésőbb

a nyár folyamán elkészül a svábhegyi *Széchenyi-kilátótorony* körül fekvő park modernizálása. *Beparkosítják a Várfojtca és Batthyány-utca között lévő területet* is.

Az illetékesek azonban gondoltak a főváros legmostohább negyedére, *Obudára* is. A III. kerületi *Vérhalom-tér*, ahova az egyházközség már régen templomot szeretne emelni, ugyancsak parkká alakul át. Itt fogják elhelyezni a kolozsi-téri *nyílt piacot* is. Tavasz végével a *Rudolf-rakpart lesz a főváros legszebb „allée”-ja*. A munkálatok már annyira előrehaladtak, hogy az *új utat már május végére átadják a forgalomnak*. A *Tisza-szobor* körül is rendezik a parkot. A szobor háta mögött megmarad a mai parkozás, míg jobbra és balra *virágágyakat* fognak ültetni. A *Lövöde-tér* jobboldali része, ahonnan most kitelepítették az elárusítóbódékat, ugyancsak park lesz. Végre teljesül a környékbeliek kívánsága. Bár a bódétulajdonosokat „megrendszabályozták”, egy bánatuk mégis maradt a lövöldetéri lakóknak: a verebeket nem lehet megrendszabályozni.

Tizennégy utcát fásítanak

A Margithidő budai oldalán, ott ahol eddig kő- és homoklerakó hely volt, az *alsórakparton* egészen az Irgalmasokat szegélyező utcáig hatalmas park épül. A földmunkákkal máris elkészültek. A *Margit-parkot* egy széles ut fogja keresztülzselni, ezen bonyolítják le a forgalmat a dunapartra szorult egyirányú közlekedés folytán. Végül ugyancsak park készül a Rezső-téri templom körül is. Bátran mondhatjuk, hogy *Budapesten ennyi parkot egyszerre még sohasem formáltak, mint az 1935-ös esztendőben*. A fásítás is nagyban nekilendült. Budán és Pesten *tizennégy utcát fásítanak*, köztük a Fehérvári-ut, a Bécsi-ut, a Budaórsi- és a Népligetben lévő Simor-utcát. Ha tekintetbe vesszük, hogy a főváros kertészetét, amely a város szépítését szolgálja az utolsó esztendőben, *45 százalékkal* lépitették, még nagyobb szeretettel és lelkesedéssel kell fogadnunk azt az igyekezetet és fáradhatatlan munkát, amellyel *Király Kálmán* tanácsnok és *Morbitzer Dezső* kertészeti igazgató nagy szeretettel varázsolja át a Duna gyöngyének, Budapestnek elhanyagolt tereit modern parkokká.

A Tabán helyén a márciusi forró napsugárban már feltört a föld lelke. S mire eljön a nyár, a kiskocsmák helyét a napsugár, a fény és a — negyedik generáció foglalja el.